

ÜCRETSİZ DERS NOTU ÖZETİ

Yatırım Kuruluşları

SPL Düzey 1

Aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri

Bu PDF'teki bölüm	6 bölüm
Modüldeki toplam bölüm	26 bölüm
Formül sayısı	5 formül
Son güncelleme	17 Eylül 2026

Bu belge **Yatırım Kuruluşları** modülünün ücretsiz bölümlerinden derlenmiştir. Tamamı ve güncel hâli:

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/yatirim-kuruluslari>

İçindekiler

1. Yatırım Hizmetleri ve Aracı Kurumların Sınıflandırılması
2. Yatırım Hizmetleri ve Aracı Kurumların Sınıflandırılması • Yatırım Hizmetleri: Aracılık Faaliyetleri ve Türev Araç Esasları
3. Yatırım Hizmetleri: Aracılık Faaliyetleri ve Türev Araç Esasları • Yatırım Hizmetleri, Kaldıraçlı İşlemler ve Portföy Yönetimi
5. Yatırım Hizmetleri, Kaldıraçlı İşlemler ve Portföy Yönetimi • Bireysel Portföy Yöneticiliği ve Yatırım Danışmanlığı Faaliyet Esasları
6. Bireysel Portföy Yöneticiliği ve Yatırım Danışmanlığı Faaliyet Esasları • Yatırım Danışmanlığı, Halka Arza Aracılık ve Saklama Hizmetleri

Bu PDF, **Yatırım Kuruluşları** ders notunun ücretsiz olarak yayımlanan ilk 6 bölümünü içerir. Modülün tamamı 26 bölümden oluşur; kalan 20 bölüm ile soru bankası, sesli anlatım ve deneme sınavları finlisans.com üzerinde yer alır.

Bölümler web sayfasında birbiriyle örtüşecek şekilde hazırlandığı için, bu PDF’te aynı maddenin ikinci ve sonraki tekrarları ayıklanmıştır (243 yinelenen madde). Madde sırası ve bölüm numaraları web sayfasıyla aynıdır.

1. Yatırım Hizmetleri ve Aracı Kurumların Sınıflandırılması

Temel Kavramlar

- Yatırım Kuruluşu: Aracı kurumlar ile yatırım hizmet ve faaliyetinde bulunmak üzere kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumlarını ve bankaları kapsayan üst terimdir.
- Dar Yetkili Aracı Kurum: Emir iletimine aracılık ve yatırım danışmanlığı faaliyetlerini yürüten, 2026 yılı için asgari 45.000.000 TL özsermaye şartına tabi olan ve risk seviyesi en düşük aracı kurum grubudur.
- Kısmi Yetkili Aracı Kurum: İşlem aracılığı, en iyi gayret aracılığı, sınırlı saklama ve portföy yöneticiliği faaliyetlerini yürüten, 2026 yılı için 190.000.000 TL asgari özsermaye gerektiren kurum sınıfıdır.
- Geniş Yetkili Aracı Kurum: Portföy aracılığı, genel saklama ve aracılık yüklenimi gibi riskli faaliyetleri yürütebilen, 2026 yılı için 380.000.000 TL asgari özsermayeye sahip olması gereken en üst segmenttir.
- Emir İletimine Aracılık: Müşteriden alınan emirlerin işlem veya portföy aracılığına yetkili başka bir kuruluşa iletilmesi ve sonuçların müşteriye bildirilmesi faaliyetidir; bu kurumların saklama yetkisi bulunmaz.
- İşlem Aracılığı: Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına müşteri hesabına gerçekleştirilmesi faaliyetini ifade eden yatırım hizmetidir.
- Portföy Aracılığı: Sermaye piyasası araçlarının yatırım kuruluşunun kendi hesabından ve portföyünden alınıp satılması faaliyetidir; bu faaliyet sadece geniş yetkili aracı kurumlarca yürütülebilir.
- Yan Hizmetler: Yatırım kuruluşlarının Kuruldan ayrıca izin almadan, sadece bildirimde bulunarak yürütebildiği, kredili işlem ve genel yatırım tavsiyesi gibi ek finansal hizmetlerdir.
- Bireysel Portföy Yöneticiliği: Müşterilerin portföylerinin, her bir müşteri bazında ve önceden belirlenmiş stratejiler doğrultusunda vekil sıfatıyla profesyonelce yönetilmesi faaliyetidir.
- Yatırım Danışmanlığı: Sermaye piyasası araçları ve bunları ihraç edenler hakkında, müşterilere yönlendirici nitelikte kişiye özel yorum ve tavsiyelerde bulunulması hizmetidir.
- Saklama Hizmeti: Sermaye piyasası araçlarının ve bunlara ilişkin hakların müşteri namına izlenmesi, muhafazası ve yönetilmesi hizmetidir; genel ve sınırlı saklama olarak ikiye ayrılır.
- Gişe Hizmeti: Halka arz veya nitelikli yatırımcıya satışlarda taleplerin toplanması, nakdin tahsili veya geri ödenmesi gibi işlemleri kapsayan, emir iletimine aracılık kapsamında sunulan bir hizmettir.
- Kolektif Portföy Yöneticiliği: Portföy yöneticiliği faaliyetinin, bireysel portföy yöneticiliğinden ayrı olarak kolektif yatırım kuruluşlarının (fonlar vb.) portföylerinin yönetilmesini ifade eden türüdür.
- Çok Taraflı Alım Satım Sistemleri: Borsa dışı teşkilatlanmış pazar yerlerinin işletilmesini ifade eden yatırım hizmetidir; ancak mevcut durumda bu faaliyetin uygulama esaslarına dair ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır.
- İhtisas Personeli: Yatırım kuruluşlarının merkez veya merkez dışı örgütlerinde, yatırım hizmet ve faaliyetlerini fiilen yürüten ve gerekli mesleki yeterlilik belgelerine sahip çalışanlardır.
- Yatırım Kuruluşu: Aracı kurumlar ile yatırım hizmet ve faaliyetinde bulunmak üzere izin verilen bankaları ifade eder.
- Dar Yetkili Aracı Kurum: Emir iletimine aracılık ve yatırım danışmanlığı yapan, riski en düşük kurum grubudur.
- Kısmi Yetkili Aracı Kurum: İşlem aracılığı, portföy yöneticiliği ve sınırlı saklama yapabilen orta riskli kurum grubudur.
- Geniş Yetkili Aracı Kurum: Portföy aracılığı, aracılık yüklenimi ve genel saklama yapabilen en geniş yetkili kurum grubudur.
- Emir İletimine Aracılık: Müşteri emirlerini alıp başka bir yetkili kuruluşa iletme ve sonuçları bildirme faaliyetidir.

Önemli Formüller

2026 Asgari Özsermaye Limitleri

Dar: 45M TL | Kısmi: 190M TL | Geniş: 380M TL

Dar: Dar Yetkili Aracı Kurum · **Kısmi:** Kısmi Yetkili Aracı Kurum · **Geniş:** Geniş Yetkili Aracı Kurum

Örnek: Bir kurum portföy aracılığı (Geniş Yetki) yapmak istiyorsa 2026'da 380 Milyon TL özsermayeye sahip olmalıdır.

Önemli Noktalar

- Yatırım hizmetleri ve faaliyetlerinin icrası için Kuruldan izin alınması zorunluymakla birlikte, yan hizmetler için sadece bildirim yapılması yeterlidir.
- Yan hizmet bildiriminden sonra Kurul 20 iş günü içinde aksi yönde görüş bildirmezse, ilgili hizmet Yatırım Hizmetleri Tebliği esaslarına göre yürütülebilir.
- Bankalar, kaldıraçlı alım satım işlemleriyle (forex) ilgili olarak müşterilerine tanıtım yapamaz ve bu işlemlerde emir iletimine aracılık faaliyetinde bulunamazlar.
- Yurt dışında yerleşik kuruluşların Türkçe internet sitesi açması veya Türkiye'de iş yeri kurması, faaliyetlerinin Türkiye'deki yerleşiklere yönelik olduğu kabulü için yeterlidir.
- Emir iletimine aracılık yapan kuruluşların müşteri varlıklarını saklama yetkisi yoktur; bu nedenle saklama yetkili bir yatırım kuruluşu ile anlaşmaları zorunludur.
- Aracı kurumların asgari özsermaye tutarları 2026 yılı için Dar Yetkili: 45M TL, Kısmi Yetkili: 190M TL ve Geniş Yetkili: 380M TL olarak belirlenmiştir.
- Yatırım kuruluşlarının kendi portföyleri için (müşteri amacı gütmeyen) yaptıkları işlemler Kurul'un iznine tabi değildir.
- Emir iletimine aracılık faaliyetinde, hem iletilen kuruluşun hem de işlemi gerçekleştiren kuruluşun müşterisiyle ayrı ayrı çerçeve sözleşme imzalaması esastır.
- Yatırım kuruluşu tanımı aracı kurum ve bankaları kapsar; ancak portföy yönetim şirketleri ve kolektif yatırım kuruluşları (özel izinler hariç) bu tanımın dışındadır.
- Yurt dışında yerleşik kuruluşların Türkiye'deki yerleşiklere yönelik sayılması için 'yerel kişi veya kurumlar aracılığıyla tanıtım/pazarlama yapılması' üçüncü bir kriter olarak uygulanır.
- Emir iletimine aracılık faaliyetinde, kaldıraçlı işlemler hariç olmak üzere emirler yurt dışında yerleşik yetkili kuruluşlara da iletilir.
- Emir iletimine aracılık izni için kuruluşun bu faaliyetten sorumlu bir birim oluşturması, bir birim yöneticisi ataması ve emirlerin iletileceği kuruluşlara dair yazılı şirket politikası belirlemesi şarttır.
- Emir iletimine aracılık ve işlem aracılığı faaliyetleri için, her iki kurumun mutabakatı olması kaydıyla tek bir çerçeve sözleşme imzalanması mümkündür.
- Müşteriye yapılacak periyodik bildirim ve raporlamalardan kural olarak lehine faaliyet gösterilen (işlemi gerçekleştiren) kuruluş sorumludur.
- Emir iletimine aracılık kapsamında, sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi de bu faaliyetin bir parçasıdır.
- Yatırım hizmetleri için Kuruldan İZİN, yan hizmetler için BİLDİRİM zorunludur.
- Yan hizmet bildiriminden sonra 20 iş günü içinde itiraz gelmezse faaliyete başlanabilir.
- Bankalar kaldıraçlı işlemler için emir iletimine aracılık yapamaz ve tanıtım yapamazlar.
- Yurt dışı kuruluşların Türkçe site açması veya Türkiye'de tanıtım yapması onları SPK denetimine sokar.
- Emir iletimine aracılık edenlerin saklama yetkisi yoktur, yetkili bir saklamacı ile anlaşmalıdırlar.

Sık Yapılan Hatalar

- Yatırım kuruluşu teriminin portföy yönetim şirketlerini de her durumda kapsadığını varsaymak.
- Emir iletimine aracılık yapan kuruluşun, müşteriye yönelik tüm raporlama ve bildirimlerden birincil derecede sorumlu olduğunu düşünmek.
- Yatırım hizmetleri listesinde yer alan 'çok taraflı alım satım sistemlerinin işletilmesi' faaliyetinin halihazırda tüm uygulama esaslarının belirlenmiş olduğunu sanmak.

Sık Yapılan Hatalar

- Portföy yönetim şirketlerini 'Yatırım Kuruluşu' tanımına dahil etmek (Yanlıştır, onlar ayrı bir sermaye piyasası kurumudur).
- Yan hizmetlerin izin gerektirdiğini düşünmek (Yanlıştır, bildirim yeterlidir).
- Bankaların her türlü emir iletimini yapabileceğini sanmak (Yanlıştır, kaldıraçlı işlemler hariçtir).

2. Yatırım Hizmetleri ve Aracı Kurumların Sınıflandırılması • Yatırım Hizmetleri: Aracılık Faaliyetleri ve Türev Araç Esasları

Temel Kavramlar

- **Emir İletimine Aracılık:** Yatırım hizmetlerinin tanıtılması, sözleşme akdine aracılık edilmesi veya tarafların komisyon karşılığı bir araya getirilmesidir; bankalar kaldıraçlı işlemler için bu faaliyeti yürütemezler.
- **İşlem Aracılığı:** Müşteri emirlerinin borsa veya portföy aracı kurumlarına iletilerek gerçekleştirilmesidir; bu faaliyeti yürütecek kuruluşların mutlaka sınırlı saklama yetkisine sahip olması gerekir.
- **Portföy Aracılığı:** Yatırım kuruluşunun müşteri emirlerini başka bir kuruma iletmeyen, doğrudan kendi portföyünden karşı taraf olarak gerçekleştirilmesidir; çıkar çatışması riski en yüksek olan aracılık türüdür.
- **Emir Gerçekleştirme Politikası:** İşlem ve portföy aracılığında emirlerin en iyi şekilde, özen ve sadakat borcu çerçevesinde yerine getirilmesi için yönetim kurulu tarafından belirlenen ve uyulması zorunlu olan kurallar bütünüdür.
- **Fark Kontratları (CFD):** Tezgahüstü piyasada gerçekleştirilen ve Yatırım Hizmetleri Tebliği uyarınca kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin tüm kısıtlama ve kurallara tabi tutulan türev araçlardır.
- **Başlangıç Teminatı:** Müşterinin tezgahüstü türev araçlarda pozisyon açabilmesi için yatırmayı gereken asgari tutardır; bu tutarın toplam pozisyon büyüklüğüne oranı aracı kurum tarafından belirlenir.
- **Sürdürme Teminatı:** Müşterinin açık olan tezgahüstü türev araç pozisyonlarını korumak amacıyla işlem süresince hesabında bulundurması gereken, piyasa değerlemelerine göre takip edilen asgari teminat seviyesidir.
- **Stres Testi:** Tezgahüstü türev araç risk modellerinin geçerliliğini ölçmek için asgari altı ayda bir yapılan, olumsuz piyasa senaryolarının mali yapı üzerindeki etkilerini analiz eden geriye dönük sınamadır.
- **Münhasırlık Şartı:** Portföy aracılığı birim yöneticisinin sadece bu faaliyetten sorumlu olması kuralıdır; ancak aynı yöneticinin emir iletimi veya işlem aracılığı birimlerinden de sorumlu olması bu şartı bozamaz.
- **Basiretli Tacir İlkesi:** Yatırım kuruluşlarının müşteri emirlerini yerine getirirken göstermesi gereken, en geniş anlamda dürüstlük, piyasa koşullarına uygunluk ve profesyonel özen yükümlülüğünü ifade eden temel ilkedir.
- **Sınırlı Saklama Hizmeti:** İşlem veya portföy aracılığı faaliyetinde bulunacak kuruluşların, müşteri varlıklarını izlemek ve korumak amacıyla Kuruldan almış olmaları veya başvurmuş olmaları gereken yetki türüdür.
- **Risk Yönetim Birimi:** Portföy aracılığı yapan kurumlarda oluşturulması zorunlu olan, teminatlandırma politikalarını yürüten ve genel müdüre haftalık raporlama yapan, risklerin izlenmesinden sorumlu birimdir.
- **Türev Araç (6362 Sayılı Kanun Tanımı):** Menkul kıymet alma/satma hakkı veren araçlar; değeri bir dayanak varlığın (döviz, faiz, mal, endeks vb.) fiyatına veya değişimine bağlı olan sözleşmeler ve kaldıraçlı işlemlerdir.
- **Türev Araç Sayılmayan Haller:** Döviz, kıymetli maden veya malların fiziki alım satımı ile gerçek/tüzel kişilerin kendi aralarında yatırım kuruluşu olmaksızın yaptıkları ticari nitelikte olmayan işlemlerdir.
- **Kaldıraçlı İşlem Kapsamı Dışındaki Haller:** Varlıkların fiziki alım satımı, bankalar arası işlemler ve bankaların aracı kurumlara likidite sağlamak amacıyla yaptığı işlemler bu kapsamda değerlendirilmez.
- **Tezgahüstü Türev Araç Listesi:** Yatırım kuruluşlarının işlem yapacakları türev araç türlerini ve dayanak varlıkları Birlik esaslarına göre belirleyip internet sitelerinde yayımladıkları ve Birlik'e gönderdikleri listedir.
- **Emir İletimine Aracılık (EİA):** Müşteri emirlerinin işlem veya portföy aracısına iletilmesi faaliyetidir. Execute yetkisi yoktur.
- **İşlem Aracılığı (İA):** Müşteri emirlerini borsaya veya portföy aracısına ileterek gerçekleştirme (execute) yetkisidir.
- **Portföy Aracılığı (PA):** Yatırım kuruluşunun müşteri emrini kendi portföyünden (karşı taraf olarak) karşılamasıdır.

- Başlangıç Teminatı: İşlem yapabilmek için yatırılması gereken asgari tutar.
- Sürdürme Teminatı: Pozisyonun açık kalması için gereken asgari teminat seviyesi.

Önemli Formüller

Başlangıç Teminatı Oranı

Başlangıç Teminatı Oranı = (Yatırılan Teminat Tutar / İlk Açılan Toplam Pozisyon Tutarı)

Yatırılan Teminat Tutar: Müşterinin işlem başında hesaba yatırdığı nakit veya varlık değeri · **İlk Açılan Toplam Pozisyon Tutarı:** Açılan sözleşmelerin nominal veya piyasa değeri toplamı

Örnek: Müşteri 2.000 TL teminat yatırarak 20.000 TL değerinde pozisyon açarsa, başlangıç teminat oranı %10 olarak gerçekleşir.

Önemli Noktalar

- Yurt dışı yerleşik kuruluşlarla aracılık faaliyetine başlamadan önce Kurula bildirim yapılmalı; 20 iş günü içinde olumsuz cevap gelmezse faaliyete başlanabilir.
- Tezgahüstü türev araç işlemlerinde müşterilerin kesinleşmiş nakit alacakları, talep edilmesi halinde en geç 3 iş günü içinde tam ve nakden ödenmelidir.
- Kaldıraçlı işlemlerde genel müşteriler yatırdıkları teminatın üzerinde bir kayba uğratılamaz; bu zarar müşteriden talep edilemez.
- Tezgahüstü türev araç listesindeki her türlü değişiklik internet sitesinde ilan edilmeli ve 5 iş günü içinde Birliğe bildirilmelidir.
- Stres testleri asgari 6 ayda bir (Haziran ve Aralık sonu itibarıyla) yapılmalı ve sonuçlar 1 hafta içinde yönetim kuruluna raporlanmalıdır.
- Portföy aracılığı birim yöneticisinin finans piyasalarında en az 5 yıllık deneyime ve İleri Düzey veya Türev Araçlar lisansına sahip olması zorunludur.
- Bankalar, borsa mevzuatı uyarınca Borsada işlem gören paylar ve paya dayalı türev araçlar üzerinde portföy aracılığı faaliyeti yapamazlar.
- Yatırım ve kalkınma bankalarının paylarda işlem aracılığı yapabilmesi için halka açık olmayan bir aracı kurumun tüm izinlerini iptal ederek piyasadan çekilmesi şarttır.
- Mevduat ve katılım bankaları, 17.06.2026 tarihli Kurul kararı uyarınca yurt dışında paylar ile paya/pay endeksine dayalı türev araçlarda emir iletimine aracılık yapamazlar.
- İşlem aracılığında müşteri emirleri, yatırım kuruluşunun kendi hesabına veya ilişkili kişilerin hesabına verilen aynı fiyatlı emirlerden öncelikli olarak yerine getirilir.
- Yurt dışı piyasalarda işlem aracılığı yapan kuruluşlar, ilgili otorite tarafından uygulanan yaptırımları 3 iş günü içerisinde Kurula bildirmek zorundadır.
- Yurt dışı faaliyet bildirimlerinde Kurulca istenecek eksik belgelerin tamamlanması için geçen süreler, 20 iş günlük yasal değerlendirme süresinin hesabında dikkate alınmaz.
- Türev araç işlemleri yapacak kuruluşların, yeterli sayıda türev araçlar müşteri temsilcisi ile muhasebe ve operasyon sorumlusu görevlendirmesi zorunludur.
- Risk yönetim birimi, müşterilerin teminat durumlarını genel müdüre en az haftalık olarak raporlamakla yükümlüdür.
- Portföy aracılığında işlemlerin gerçekleştirileceği fiyatlar; genel piyasa koşulları ve gerçeğe uygun değerlerle uyumlu, nesnel bir biçimde belirlenmelidir.
- Pozisyon limitleri belirlenirken; sözleşme grubu, teslim ayında olunup olunmadığı ve işlemin korunma (hedging) amaçlı olup olmadığı gibi kıstaslar dikkate alınır.
- Bankalar kaldıraçlı işlemlerde ne işlem aracılığı ne de portföy aracılığı yapabilir.
- Tezgahüstü türev işlemlerde nakit alacaklar 3 iş günü içinde ödenmelidir.
- Stres testleri 6 ayda bir yapılmalı ve sonuçlar 1 hafta içinde YK'ya sunulmalıdır.
- Mevduat/katılım bankaları pay ve pay endeksli araçlarda İA ve EİA kısıtlamalarına tabidir.
- Portföy aracılığı birim yöneticisi en az 5 yıl deneyimli ve İleri Düzey/Türev lisanslı olmalıdır.

Sık Yapılan Hatalar

- Hata: Bankaların tüm aracılık faaliyetleri için asgari özsermaye şartına tabi olduğu sanılır. Doğrusu: Bankalar emir iletimi, işlem ve portföy aracılığı başvurularında asgari özsermaye şartından muaftır.
- Hata: Kaldıraçlı işlemler için yurt dışındaki kuruluşlara emir iletilebileceği düşünülür. Doğrusu: Kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik yurt dışı yerleşik kuruluşlarla emir iletimi veya işlem aracılığı faaliyeti yürütülemez.
- Hata: Bankaların hiçbir türev araçta işlem aracılığı yapamayacağı varsayılır. Doğrusu: Bankalar, pay endekslerine veya paylara dayalı olanlar hariç diğer türev araçlarda işlem aracılığı yapabilirler.
- Hata: Portföy aracılığı yapan her kurumun yeni bir risk yönetim birimi kurması gerektiği sanılır. Doğrusu: Bankaların mevcut risk yönetim birimleri bu faaliyetin risklerini de izliyorsa, yeni bir birim kurma şartı aranmaz.
- Hata: Profesyonel müşterilerin hiçbir koşulda teminatından fazla zarara uğratılamayacağı düşünülür. Doğrusu: Talebe dayalı profesyonel müşteriler yazılı onay verilerse, teminatlarını aşan zarardan sorumlu tutulabilirler.
- Hata: Bankaların pay endeksine dayalı türev araçlarda hiçbir aracılık faaliyeti yapamayacağı sanılır. Doğrusu: Bankalar pay endeksine dayalı türev araçlarda işlem aracılığı yapamazken, portföy aracılığı yapabilirler.
- Hata: Emir iletimine aracılık yapan bir kurumun sadece tek bir kurum lehine çalışabileceği düşünülür. Doğrusu: Bir aracı kurumun birden fazla kurum lehine emir iletimine aracılık faaliyeti yürütmesi mümkündür.
- Emir iletimine aracılık ile işlem aracılığını karıştırmak (execute yetkisi farkı).
- Bankaların tüm türev araçlarda yetkili olduğunu sanmak (pay endeksli araç kısıtlamalarına dikkat).
- Stres testi sıklığını yıllık sanmak (doğrusu 6 aydır).

3. Yatırım Hizmetleri: Aracılık Faaliyetleri ve Türev Araç Esasları • Yatırım Hizmetleri, Kaldıraçlı İşlemler ve Portföy Yönetimi

Temel Kavramlar

- **Stres Testi:** Risk modellerinin geçerliliği için olumsuz senaryolar altında kırılabilirlikleri ölçen, asgari altı ayda bir geriye dönük yapılması zorunlu olan testlerdir.
- **Başlangıç Teminatı:** Müşterinin işlem yapabilmesi için yatırması gereken asgari tutar olup, yatırılan teminatın ilk açılan toplam pozisyon tutarına oranını ifade eder.
- **Sürdürme Teminatı:** İşlemler süresince sahip olunması gereken asgari teminat seviyesidir; bu oran altına düştüğünde teminatın başlangıç seviyesine tamamlanması gerekir.
- **Kaldıraç Oranı:** İşlem yapmak için yatırılan teminat karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren, başlangıçta 10:1 sınırını aşamayacak şekilde belirlenen orandır.
- **Brüt Varlık:** Yatırılan ve çekilen teminatlar ile yalnızca kapanan pozisyonların kar/zarar tutarları dikkate alınarak hesaplanan, açık pozisyon karlarını içermeyen bakiyedir.
- **Net Varlık:** Müşterinin yatırdığı/çektığı teminatlar ile birlikte hem açık hem de kapanan tüm pozisyonların güncel kar/zarar tutarlarını içeren toplam varlık tutarıdır.
- **Kaldıraçlı İşlemler Teminat Yedekleri:** Müşterilerin toplam brüt ve net varlık farkının en az yüzde ellisinin Takasbank nezdinde aracı kurum adına açılan hesapta tutulması gereken tutardır.
- **Deneme Hesabı:** Genel müşterilerin gerçek hesap açmadan önce asgari altı iş günü süreyle ve en az elli adet işlem yaparak kullanması zorunlu olan simülasyon platformudur.
- **Fiyat Yenilemesi:** Müşteri emrindeki fiyatın gerçekleşmeden önce aracı kurumca değiştirilmek istenmesidir; aleyhe uygulanıyorsa lehe olan her durumda da uygulanması şarttır.
- **Bireysel Portföy Yöneticiliği:** Finansal varlıklardan oluşan portföylerin, müşteri adına ve vekil sıfatıyla yönetilmesi faaliyetidir; kolektif yatırım kuruluşlarının yönetimini kapsamaz.
- **Otomatik Pozisyon Kapatma Oranı:** Müşteri pozisyonlarının aracı kurumca tek taraflı kapatılabileceği eşik olup, bu oran mutlaka sürdürme teminat oranının altında belirlenmek zorundadır.
- **Konsantrasyon Limiti:** Aracı kurumların teminat çeşitliliğini sağlamak amacıyla, teminat konusu araçları ihraç edenler veya araç türleri itibarıyla belirledikleri risk sınırlarıdır.
- **Emir Gerçekleştirme Politikası:** Yatırım kuruluşunun müşteri emirlerini fiyat, maliyet, hız ve takas gibi unsurları gözeterek mümkün olan en iyi sonucu verecek şekilde yerine getirme yükümlülüğüdür.
- **Fiyat Boşluğu:** Olağan dışı fiyat hareketleri sonucunda Birlik tarafından belirlenen oranları aşacak şekilde oluşan ve raporlanması zorunlu olan fiyat farklarıdır.
- **Stres Testi:** Ekonomik ve finansal olumsuzluklarda kurumun risklerini ve kırılabilirliklerini ölçen, 6 ayda bir zorunlu yapılan testler.
- **Başlangıç Teminatı:** Bir pozisyonun açılabilmesi için yatırılması gereken asgari tutar.
- **Sürdürme Teminatı:** Pozisyonun açık kalması için hesapta bulunması gereken asgari tutar; altına düşülürse başlangıç seviyesine tamamlama çağrısı yapılır.
- **Kaldıraç Oranı:** Yatırılan teminatın kaç katı büyüklüğünde pozisyon alınabileceğini gösteren oran (Azami 10:1).
- **Net Varlık:** Kaldıraçlı işlemlerde nakit bakiye ile birlikte hem açık hem kapanan tüm pozisyonların kar/zararını içeren toplam değer.
- **Brüt Varlık:** Kaldıraçlı işlemlerde sadece nakit bakiye ve kapanmış pozisyonların kar/zararını içeren, açık pozisyon karlarını hariç tutan değer.

Önemli Formüller

Kaldıraç Oranı

Pozisyon Tutarı / Teminat Tutarı

Pozisyon Tutarı: Açılan toplam işlem hacmi · **Teminat Tutarı:** İşlem için yatırılan nakit bakiye

Örnek: 100 TL teminat ile 1.000 TL pozisyon açılması durumunda kaldıraç oranı 10:1 olur.

Asgari Teminat Yedekleri Hesabı Tutarı

$$0.50 * (\text{Toplam Brüt Varlıklar} - \text{Toplam Net Varlıklar})$$

Toplam Brüt Varlıklar: Tüm müşterilerin kapanmış pozisyonlara göre bakiyeleri · **Toplam Net Varlıklar:** Tüm müşterilerin açık ve kapalı pozisyonlar dahil güncel varlıkları

Örnek: Fark 10.000 TL ise, yedekler hesabında en az 5.000 TL bulundurulmalıdır.

Kaldıraçlı İşlemler Teminat Yedekleri

$$\text{Yedek} \geq (\text{Toplam Brüt Varlık} - \text{Toplam Net Varlık}) \times 0,50$$

Yedek: Aracı kurumun yedek hesabında tutması gereken tutar · **Brüt Varlık:** Müşterilerin toplam brüt varlıkları · **Net Varlık:** Müşterilerin toplam net varlıkları

Örnek: Fark 100.000 TL ise yedek hesapta en az 50.000 TL olmalıdır.

Önemli Noktalar

- Kaldıraçlı işlemlere başlamak için asgari başlangıç teminatı 50.000 TL veya muadili dövizdir.
- Stres testleri asgari altı ayda bir (Haziran sonu ve yıl sonu itibarıyla) geriye dönük yapılır ve sonuçlar 1 hafta içinde yönetim kuruluna raporlanır.
- Kaldıraçlı işlemlerde azami kaldıraç oranı 10:1'dir; Kurul bu oranı varlık bazında değiştirmeye yetkilidir.
- Aracı kurumlar, kaldıraçlı işlem yaptıkları müşterilerine bu işlemler için bireysel portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı hizmeti veremez.
- Gerçekleşmiş müşteri emirleri kural olarak iptal edilemez; ancak teknik sorun veya müşteri lehine iyileştirme gibi istisnai hallerde iptal edilebilir.
- Elektronik işlem platformu ve eklentilerindeki değişiklikler, kullanılmaya başlandığı tarihten itibaren 10 gün içinde Birlik'e bildirilmelidir.
- Aracı kurumların bilgi sistemleri, yılda en az iki kez habersiz olacak şekilde özel amaçlı bağımsız denetime tabidir.
- Teminat tamamlama çağrısını süresinde yerine getirmeyen müşteri, başka bir ihbara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş sayılır.
- Kaldıraçlı işlemlerde teminat olarak sadece Türk Lirası veya TCMB tarafından günlük alım satım fiyatları ilan edilen dövizler nakit olarak kabul edilir.
- Başlangıç teminatının nakit çekilmesi veya virman nedeniyle 50.000 TL altına düşmesi durumunda yeni pozisyon açamaz; ancak zarar nedeniyle düşüşlerde işlemlere devam edilebilir.
- Temerrüde düşen müşterilerin temerrüt durumu kalkmadan, risklerini artıracak yeni pozisyon emirleri kabul edilmez.
- İşlem aracılığı yetkisi için öncelikle müşteri adına MKK nezdinde hesap açılması ve sicil tanımlanması zorunludur.
- Genel müşterilerden, risk bildirim formuna ek olarak el yazılılarıyla 'Bilgi sahibiyim ve kabul ediyorum' ibaresini içeren özel bir yazılı beyan alınması şarttır.
- Profesyonel müşterilerin emirleri, karşı tarafın iptal etmesi durumunda en geç ertesi işlem günü içerisinde iptal edilebilir.
- Özel amaçlı bağımsız denetim raporlarının bir örneği 5 iş günü içerisinde Kurul'a iletilmek zorundadır.
- Birlik, aracı kurumların fiyat verilerini bir yıl boyunca saklar ve belirli düzeyi aşan sapmaları haftalık olarak kamuya duyurur.
- Bilgi işlem altyapısında verilerin güvenliği için işlemlerin yapıldığı yerden farklı bir lokasyonda yedekleme sistemi kurulması zorunludur.
- Borsada işlem görmeyen sermaye piyasası araçları için verilen fiyat tekliflerinin aracı kurum internet sitesinde anlık yayınlanması zorunludur.
- Kaldıraçlı işlemlere başlamak için asgari 50.000 TL veya muadili döviz yatırılmalıdır.

Önemli Noktalar

- Genel müşteriler için demo hesapta 6 iş günü ve 50 işlem zorunluluğu vardır.
- Kaldıraçlı işlem müşterisine bu işlemler için portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı verilemez.
- Stres testi sonuçları dönem bitiminden sonra 1 hafta içinde yönetim kuruluna raporlanmalıdır.
- Kaldıraçlı işlem teminatları Takasbank nezdinde müşteri bazında saklanır.

Sık Yapılan Hatalar

- Kaldıraçlı işlemlerde başlangıç teminatı altına düşüldüğünde tüm işlemlerin durdurulacağını sanmak (Zarar kaynaklı düşüşlerde pozisyon açmaya devam edilemez ama mevcutlar sürdürülebilir).
- Al-sat sinyali veya alım satım stratejisi gibi hizmetlerin 'genel yatırım tavsiyesi' adı altında verilmesinin serbest olduğunu düşünmek (Bu hizmetler kaldıraçlı işlemlerde yasak kapsamındadır).
- Müşterinin açık talimatı olduğu durumlarda dahi en iyi icra yükümlülüğünün ayrıca sorgulanacağını düşünmek (Açık talimat varsa yükümlülük yerine getirilmiş sayılır).
- Teminat tamamlama çağrısında bakiyeyi sadece sürdürme seviyesine tamamlamak (Doğrusu: Başlangıç teminatı seviyesine tamamlanır).
- Kaldıraçlı işlemlerde açık pozisyon karlarını teminat hesaplamasına dahil etmek (Doğrusu: Sadece gerçekleşmiş karlar dikkate alınır).
- Stres testlerinin sadece yılda bir kez yapıldığını sanmak (Doğrusu: Asgari 6 ayda bir yapılır).

5. Yatırım Hizmetleri, Kaldıraçlı İşlemler ve Portföy Yönetimi • Bireysel Portföy Yöneticiliği ve Yatırım Danışmanlığı Faaliyet Esasları

Temel Kavramlar

- Bireysel Portföy Yöneticiliği: Finansal varlıklardan oluşan portföylerin, her bir müşteri adına vekil sıfatıyla yönetilmesidir; ancak kolektif yatırım kuruluşlarının portföy yönetimini kapsamaz.
- Yerindelik Testi: Yatırım danışmanlığı veya portföy yöneticiliği öncesinde müşterinin yatırım amaçları, mali durumu, bilgi ve tecrübesinin sunulacak hizmetle uyumunu ölçen zorunlu testtir.
- Yatırım Danışmanlığı: Sermaye piyasası araçları hakkında yatırımcı talebiyle veya talebi olmaksızın, belirli bir kişiye veya benzer nitelikteki gruba yönelik yönlendirici yorum ve tavsiye sunulmasıdır.
- Elektronik İşlem Platformu: Emirlerin iletilmesi ve izlenmesi için kullanılan, tüm hesap hareketlerini ve fiyat bilgilerini anlık kaydeden, güvenliği ve yedeklemesi zorunlu olan teknolojik altyapıdır.
- Araştırma Birimi: Bireysel portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı faaliyetlerine temel teşkil eden analizleri bağımsız ve çıkar çatışmasını önleyecek şekilde hazırlayan zorunlu birimdir.
- Portföy Yöneticisi: Bireysel portföy yöneticiliği yapabilmek için 4 yıllık lisans mezunu olması ve finans piyasalarında en az 5 yıllık tecrübeye sahip olması gereken yetkili personeldir.
- Yatırım Danışmanı: Yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında istihdam edilen, 4 yıllık lisans mezunu ve finans piyasalarında en az 3 yıl tecrübe şartını sağlayan uzman kişidir.
- Karşılaştırma Ölçütü: Müşterinin risk-getiri tercihleri doğrultusunda belirlenen, portföy performansının ölçülmesinde kullanılan ancak kesin getiri taahhüdü anlamına gelmeyen eşik değerdir.
- Basiretli Tacir İlkesi: Portföy yönetim şirketlerinin kendi nakitlerini değerlendirirken veya müşteri portföyünü yönetirken çıkar çatışmasına meydan vermeden, özenle hareket etme yükümlülüğüdür.
- Finansal İlişki Açıklaması: Yetkili kuruluşun, tavsiye verdiği ihraççı ile arasındaki %1 veya daha fazla pay sahipliği gibi objektifliği etkileyebilecek tüm çıkar ilişkilerini müşteriye bildirmesidir.
- Otomatik Portföy Kopyalama: Müşterinin kendi portföyünde başka portföyleri otomatik olarak takip etmesini sağlayan mekanizmaların sunulması, bireysel portföy yöneticiliği kapsamında değerlendirilir.
- Genel Yatırım Tavsiyesi: Yatırım danışmanlığı kapsamı dışında kalan, yan hizmet olarak sunulan ve belirli bir kişiye özel olmayan genel sermaye piyasası yorumlarıdır.
- Tanıtıcı Form: Yatırım danışmanlığı çerçeve sözleşmesi imzalanmadan önce müşteriye sunulması zorunlu olan; faaliyet ilkelerini, analiz yöntemlerini ve olası çıkar çatışmalarını içeren bilgilendirme dokümanıdır.
- Blokaj: Portföy hesabına yapılacak işlemlerde müşteriden önceden teyit alınması zorunluluğu bulunması halinde, saklamaya yetkili kuruluş tarafından varlıklar üzerine konulabilen işlem kısıtlamasıdır.
- Bireysel Portföy Yöneticiliği: Finansal varlıklardan oluşan portföylerin, müşteri adına vekil sıfatıyla yönetilmesidir.
- Yatırım Danışmanlığı: Belli bir kişiye veya gruba yönelik, sermaye piyasası araçları hakkında yönlendirici yorum ve tavsiyelerde bulunulmasıdır.
- Yerindelik Testi: Hizmet sunulmadan önce müşterinin amaçları, mali durumu ve tecrübesinin hizmetle uyumunu ölçen zorunlu testtir.
- Araştırma Birimi: Yatırım kararlarına temel teşkil eden analizleri yapan, operasyonel birimlerden bağımsız olması gereken birimdir.
- Karşılaştırma Ölçütü (Benchmark): Portföy performansının kıyaslandığı, ancak getiri taahhüdü taşımayan referans değerdir.

Önemli Noktalar

- Açık pozisyonların teminatsız kalması veya portföy değerinin eşik değer altına düşmesi durumunda, hesaplamanın yapıldığı gün müşteriye bildirim yapılması zorunludur.
- Yerindelik testi; şubeler veya çağrı merkezi üzerinden kayıt tutulan telefonlar aracılığıyla yapılamaz.

Önemli Noktalar

- Talebe dayalı olmayan profesyonel müşterilerden yerindelik testi kapsamında mali durum, bilgi ve tecrübe bilgilerinin alınması zorunlu değildir.
- Ticari bankalar yatırım danışmanlığı faaliyetinde bulunamazlar; bu yetki sadece aracı kurumlar, kalkınma ve yatırım bankaları ile PYŞ'lere tanınmıştır.
- Müşteri, çerçeve sözleşmede ismi geçen portföy yöneticisi veya yatırım danışmanının değişmesi durumunda sözleşmeyi tek taraflı feshetme hakkına sahiptir.
- Bilgi işlem altyapısına ilişkin verilerin yedeği, işlemlerin yapıldığı asıl merkezden farklı bir yerde konumlandırılmış sunucularda tutulmalıdır.
- Emeklilik şirketlerinin kendi fonlarına yönelik tavsiyeleri ile TEFAS veya BEFAS platformunda işlem gören fonlara ilişkin yorumlar yatırım danışmanlığı kapsamı dışında tutulmuştur.
- Müşterinin yerindelik testi için bilgi vermemesi durumunda hizmet sunulamaz ve bu durum müşteriye yazılı olarak bildirilir.
- Bireysel portföy yöneticileri en az 5 yıl, yatırım danışmanları en az 3 yıl finans piyasası tecrübesine sahip olmalıdır.
- Ticari bankalar yatırım danışmanlığı yapamaz; kalkınma ve yatırım bankaları ise her iki faaliyeti de yapabilir.
- Kuruluş ile ihraççı arasında %1 veya daha fazla pay sahipliği varsa bu durum danışmanlık sırasında müşteriye açıklanmalıdır.
- Elektronik işlem platformlarında tüm emir hareketleri ve anlık fiyat bilgileri kaydedilmeli, veriler farklı bir lokasyonda yedeklenmelidir.
- Getiri garantisi verilmesi veya subjektif/abartılı (en iyi, en sağlam vb.) ifadelerin kullanılması kesinlikle yasaktır.

Sık Yapılan Hatalar

- Ticari bankaların yatırım danışmanlığı yetkisine sahip olduğunu düşünmek.
- Yerindelik testinin telefon veya şube kanalıyla yapılabileceğini varsaymak.
- Araştırma biriminin, portföy yönetimi veya yatırım danışmanlığı birimiyle aynı personel kadrosundan oluşabileceğini sanmak (birimler ayrı olmalıdır).
- Profesyonel müşterilerin tamamının yerindelik testindeki tüm bilgi formlarından muaf olduğunu düşünmek (talebe dayalı profesyoneller muaf değildir).
- Bireysel portföy yöneticiliği ile kolektif portföy yönetimini karıştırmak (Bireysel yönetim fonları kapsamaz).
- Yerindelik testi ile uygunluk testini karıştırmak (Yerindelik testi danışmanlık ve portföy yönetimi için daha kapsamlıdır).
- Portföy yöneticisi ve danışman için gereken tecrübe sürelerini karıştırmak (Yöneticilikte 5 yıl, danışmanlıkta 3 yıl).

6. Bireysel Portföy Yöneticiliği ve Yatırım Danışmanlığı Faaliyet Esasları • Yatırım Danışmanlığı, Halka Arza Aracılık ve Saklama Hizmetleri

Temel Kavramlar

- **Bakiyeyi Yüklenim:** Sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışa sunulması ve satılamayan kısmın tamamının bedelinin satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınmasıdır.
- **En İyi Gayret Aracılığı:** İhraç edilecek araçların izahnamede belirtilen sürede satışa sunulması, satılamayan kısmın ise satışı yapana iade edilmesi veya önceden taahhüt etmiş üçüncü kişilere satılmasıdır.
- **Sınırlı Saklama Hizmeti:** Yatırım kuruluşunun sadece kendi yetkili olduğu işlem aracılığı, portföy aracılığı veya halka arz gibi faaliyetleri kapsamındaki müşteri varlıklarını saklaması ile sınırlı yetkidir.
- **Genel Saklama Hizmeti:** Yetkili olunan yatırım hizmetlerinden bağımsız olarak, başka yatırım kuruluşlarının müşterileri için de saklama hizmeti sunulmasına imkan tanıyan ve ayrı izin gerektiren faaliyettir.
- **Tümünü Yüklenim:** Sermaye piyasası araçlarının bedelinin satış başlamadan önce tam ve nakden ödenerek tamamının satın alınması ve ardından halka satılması esasına dayanan aracılık türüdür.
- **Duyarlılık Analizi:** Yatırım danışmanlığı kapsamında sunulan tavsiyelerde kullanılan varsayımların, olası piyasa değişimlerine karşı oluşturduğu etkileri ve risk uyarılarını içeren değerlendirme yöntemidir.
- **Tanıtıcı Form:** Yatırım danışmanlığı sözleşmesi imzalanmadan önce müşteriye sunulan; stratejileri, analiz yöntemlerini ve olası çıkar çatışmalarını içeren zorunlu bilgilendirme dökümanıdır.
- **Konsorsiyum Lideri:** Halka arzın birden fazla kuruluşça yapılması durumunda, konsorsiyumu resmi kurumlara ve ihraççıya karşı temsil eden, yönetimi üstlenen yetkili yatırım kuruluşudur.
- **Günlük Mutabakat:** Saklamaya yetkili kuruluşun kendi kayıtları ile merkezi saklama kuruluşları veya diğer saklamacı kuruluşlar arasındaki hesapları her gün karşılaştırarak uyumluluk sağlama zorunluluğudur.
- **Yıllık Mutabakat:** Saklamaya yetkili kuruluşun iç kontrol birimi tarafından müşteriye ait varlık ve nakde ilişkin her takvim yılında en az bir kez yazılı veya elektronik ortamda teyit alması işlemidir.
- **Kısmen Bakiyeyi Yüklenim:** Halka arzda satılamayan kısmın sadece belirli bir bölümünün bedelinin satış süresi sonunda tam ve nakden ödenerek satın alınması taahhüdünü içeren yüklenim türüdür.
- **Özel Bankacılık Kısıtı:** Mevduat ve katılım bankalarının özel bankacılık birimlerinde, tüm sermaye piyasası araçları için portföy yöneticiliği veya yatırım danışmanlığı yapmalarının yasaklanması durumudur.
- **Kısmen Tümünü Yüklenim:** Sermaye piyasası araçlarının bedelinin satış başlamadan önce tam ve nakden ödenerek sadece bir kısmının satın alınması ve ardından halka satılmasıdır.
- **Gişe Hizmetleri:** Yeni düzenleme ile halka arza aracılık faaliyeti kapsamından çıkarılarak, emir iletimine aracılık faaliyetinin bir unsuru olarak kabul edilen hizmettir.
- **Standart Dağılım Tavsiyeleri:** Yatırım danışmanlığı yetki belgesi olmayan kuruluşların, müşteriye yatırımının belli yüzdelerini belli araçlara yönlendirmesi konusunda verebileceği genel tavsiyelerdir.
- **Portföy Kopyalama/Takibi:** Elektronik ortamda başka portföylerin işlemlerinin izlenmesini sağlayan hizmetlerde; strateji, risk bilgisi, işlem hacmi ve performans göstergelerinin sözleşmede yer alması zorunluluğudur.
- **Aracılık Yüklenimi:** Sermaye piyasası araçlarının halka arzında satılamayan kısmın satın alınması taahhüdüdür.
- **En İyi Gayret Aracılığı:** Satılamayan kısmın satın alınma taahhüdü verilmeden, sadece satışa aracılık edilmesidir.
- **Sınırlı Saklama:** Yatırım kuruluşunun sadece kendi aracılık veya yönetim faaliyetine konu varlıkları saklamasıdır.
- **Genel Saklama:** Diğer yatırım kuruluşlarının müşterilerine de sunulabilen bağımsız saklama hizmetidir.
- **Mutabakat:** Kurum kayıtları ile müşteri veya dış kuruluş kayıtlarının karşılaştırılarak doğrulanmasıdır.

Önemli Noktalar

- Halka arz konsorsiyum sözleşmesi, imzalanmadan en az 2 iş günü öncesinden konsorsiyuma katılan diğer yatırım kuruluşları ile paylaşılmalıdır.
- Mutabakat uyumsuzlukları tüm önlemlere rağmen 3 iş günü içinde giderilemezse, durum derhal yönetim kuruluna ve SPK'ya yazılı olarak bildirilmelidir.
- Müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyeleri, müşterinin talebi halinde en geç 1 iş günü içerisinde ödenmek üzere değerlendirilebilir.
- Saklamaya yetkili kuruluşlar, müşterilerine ait varlıklar hakkında ayda bir bildirim yapmalıdır; profesyonel müşterilerle bu bildirimin yapılmaması kararlaştırılabilir.
- Aracı kurumlar için halka arza aracılık ve saklama hizmetlerinde asgari özsermaye şartı aranırken, kalkınma ve yatırım bankaları bu şarttan muaftır.
- Yatırım danışmanının değişmesi durumunda kuruluş bu durumu en seri haberleşme aracıyla bildirmeli; müşteri yeni danışmanı uygun görmezse sözleşmeyi tek taraflı feshedebilir.
- Bankalar pay ve pay endekslerine dayalı türev araçlarda işlem aracılığı, paya dayalı türev araçlarda ise portföy aracılığı faaliyetlerini yürütemezler.
- Halka arz fiyat tespit raporunda, kullanılan değerlendirme yöntemlerinin seçilme gerekçeleri ve Kurulca belirlenen değerlendirme standartlarına uyum zorunludur.
- Halka arza aracılık faaliyetinde bir birim yöneticisi ve yeterli sayıda kurumsal finansman uzmanı görevlendirilmesi zorunludur.
- Mutabakat uyumsuzluğunun yatırım kuruluşunun mali durumu üzerinde önemli etki yaratacak nitelikte olması halinde, 3 iş günü beklenmeksizin derhal SPK'ya bildirim yapılmalıdır.
- Yurt dışında yerleşik müşterilere sunulan saklama hizmetinde kayıtlar, nakit hariç olmak üzere hak sahibi bazında izlenmelidir.
- Bankalar, emir iletimine aracılık ettikleri müşterilerine ilgili sermaye piyasası araçları için genel saklama hizmeti sunamazlar.
- Getiri talep etmeyen müşterilerin nakitleri, anapara zarara uğratılmamak kaydıyla getirisi aracı kurumda kalacak şekilde değerlendirilebilir.
- Genel saklama hizmeti izni, sınırlı saklama hizmeti iznini kapsamaz; her iki hizmet için ayrı izin alınmalıdır.
- Yatırım danışmanı değişikliği müşteriye en seri vasıta ile bildirilmelidir; müşteri reddederse fesih hakkı doğar.
- Halka arzda fiyat tespit raporu hazırlanması ve değerlendirme standartlarına uyulması zorunludur.
- Saklama kayıtlarında uyumsuzluk 3 iş günü içinde giderilemezse Kurula bildirilmelidir.
- Müşteri nakitleri toplu değerlendirilirse getiriler oransal dağıtılmalıdır.
- Mevduat bankaları paya dayalı türev araçlarda işlem/portföy aracılığı yapamaz.

Sık Yapılan Hatalar

- Gişe hizmetlerinin halen halka arza aracılık faaliyeti kapsamında olduğunun düşünülmesi.
- Mutabakat uyumsuzluklarında her durumda 3 iş günü bekleme süresi olduğunun varsayılması (mali etki büyükse derhal bildirilir).
- Müşterinin bildirimlere itiraz etmemesinin mutabakat sağlandığı anlamına geldiğinin sanılması.
- Bankaların kendi emir iletimi müşterilerine saklama hizmeti verebileceğinin düşünülmesi.
- Bakiyeyi yüklenim ile tümünü yüklenimi karıştırmak (Tümünü yüklenimde ödeme satış öncesidir).
- İtiraz edilmeyen bildirimlerin mutabakat sayıldığını düşünmek (Tebliğe göre mutabakat sayılmaz).
- Bankalar için saklamada özsermaye şartı olduğunu sanmak (Bankalar bu şarttan muaftır).

Formül Tablosu (hızlı bakış)

Formül adı	Formül
2026 Asgari Özsermaye Limitleri	Dar: 45M TL Kısmi: 190M TL Geniş: 380M TL
Başlangıç Teminatı Oranı	$\text{Başlangıç Teminatı Oranı} = (\text{Yatırılan Teminat Tutar} / \text{İlk Açılan Toplam Pozisyon Tutarı})$
Kaldıraç Oranı	$\text{Pozisyon Tutarı} / \text{Teminat Tutarı}$
Asgari Teminat Yedekleri Hesabı Tutarı	$0.50 * (\text{Toplam Brüt Varlıklar} - \text{Toplam Net Varlıklar})$
Kaldıraçlı İşlemler Teminat Yedekleri	$\text{Yedek} \geq (\text{Toplam Brüt Varlık} - \text{Toplam Net Varlık}) \times 0,50$

Devamı ücretsiz kayıtle

Yatırım Kuruluşları modülünün **26 bölümünün 6 tanesi** bu PDF’te. Kalan 20 bölüm, konu anlatımı ve çıkmış soru tarzındaki soru bankası FinLisans’ta.

- ✓ Ücretsiz üyelikle soru çözmeye hemen başla — kredi kartı istemiyoruz.
- ✓ Tüm SPK/SPL dersleri için ders notu, özet ve formül kartları.
- ✓ Konu bazlı soru bankası, deneme sınavı ve yanlış analizi.
- ✓ Sesli ders anlatımı ile yolda/işte tekrar imkânı.
- ✓ İlerlemeni takip eden panel ve sınav geri sayımı.

Bu modülün güncel ve tam sayfası

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/yatirim-kuruluslari>

Ücretsiz kayıt ol → <https://www.finlisans.com/auth/signup>

Son güncelleme: **17 Eylül 2026** · Kaynak: finlisans.com ders notları

Bu doküman sınavlara hazırlık amaçlı bir özettir; resmî kaynak yerine geçmez. SPL’nin yayımladığı güncel çalışma notlarını da takip ediniz.